

NOVA GORICA: Pogovor z igralcem Gojmirjem Lešnjakom Gojcem

"Kultura ohranja narod, njegovo identiteto"

Je ikona številnih kulturnih televizijskih oddaj (Periskop, TV Poper, Teater Paradižnik, Naša mala klinika, Muzikajeto), oblikoval je mnoge filmske vloge, nastopa na odskih deskah po vsej Sloveniji, sinhronizira risanke. Rojen v Ljubljani, že več kot 25 let živi na Krasu, v vasi Skofi v občini Komen. Tja ga je pripeljala kri; nona je bila Kraševka, nono Notranjec, po mamini strani pa je Stajerec. Ni treba trikrat ugibati, kdo je to. Gojmir Lešnjak Gojc.

Pomembno se mu zdi, da je človek razdvojen, ustvarjalen, da ni sebičen in nevoščljiv, ker to slabo vpliva na počutje in zdravje. Obenem pa se pošali: "Včasih srečaš tudi kakšno poskočno zlobno staro babo, medtem ko je njen dobri srčni mož že pod rušo, ker jo je prenašal in zato pregloboko pogledal v kozarec."

Gojmir Lešnjak brez dlake na jeziku kritično pretresa družbene nesmisle. A ne ostane le pri besedah. Tudi deluje tako, da v okolje vnaša pozitivne spremembe.

► **Poznamo vas kot mojstra komičnih preobrazb, čeprav ste ustvarili tudi izjemne vloge, ki se ne vežejo na ta žanr. Zdi se, da so te neupravičeno prezrte v očeh javnosti. Vam je žal?**

"Veliko več se ukvarjam s humorjem in satiro, zato je logično, da je moje drugo delo manj znano. Ustvaril pa sem kar nekaj 'resnejših' vlog, na katere sem ponosen, denimo Rutarja v Raztrgancih, Honzo v Halštatu, Krappa v Beckettovem Poslednjem traku, Oskarja v Zgodbah iz dunajskega gozda."

► **Dvakrat ste osvojili naziv žlahtni komedijant. Kaj je značilno za dobrega komedijanta?**

"Da se zna opazovati, videti v različnih okoliščinah, se šaliti na svoj račun in da zna tudi pri drugih zaznati, kar je smešnega, trapastega ali celo bebasega."

► **Vaši nastopi v komedijah delujejo lahkotno, kot da samo stopite na oder in že spontano sprožite smeh pri gledalcih.**

"Da te lahkotnosti vodijo trdo delo, garanje, razmislek in natančna organiziranost. Seveda je po toliko letih izkušenj tudi nekaj rutine, vseeno pa morata biti v komediji zelo natančen dogovor in precizna režija. Kaj je sploh tisto, kar 'vžge' pri gledalcih, jih prepriča? Lahko je to preprost humor ali duhovitost, ki ni na prvo žogo. Različno občinstvo se lahko na isto komično situacijo odzove zelo različno. Lepo je, če se gledalci odzivajo tudi na zah-

tevnije šale, pri katerih je treba uporabiti možganske krivulje."

► **Kazalo je, da boste postali glasbenik, ne igralec.**

"Moja pot na oder se je res začela z glasbo. Ob koncu 70-ih sem ustanovil glasbeno skupino Srp, s katero smo ob koncertih ustvarili tudi satirični kabaret Modra bluza; dva člana skupine sta še aktivna glasbenika, Matjaž Sekne in Primož Simončič, slikar Tadej Pogačar pa je družbeno angažiran in mednarodno priznan umetnik. Za diplomsko predstavo Vita Tauterja Učna ura, ki je bila uprizorjena v Cankarjevem domu, smo ustvarjali glasbo in spremljali predstavo v živo. Ob tej priložnosti sem spoznal način dela na AGRFT, profesorje in študente akademije. Damjana Černe in Brane Završan sta me spodbudila, naj se vpišem na akademijo. Čeravno je bila misel mamljiva, sem odgovoril, da ne bo šlo, ker sem dislektik. Brane je rekel: 'Ne sekiraj se, polovica igralcev ne zna brati!' Kmalu po tem prigovarjanju sem šel v vojsko, se na srečo vrnil že čez dva tedna in ujel sprejemne izpite na akademiji, na katere me je prijavil Brane. Tako sem po diplomi iz slavistike pristal na AGRFT. Na muziko pa nisem pozabil! V začetku 90-ih let sem postavil na odrske deske predstavo Domovina, ljubezen moja in za to priložnost ustanovil glasbeno skupino D Ha-

mr's & Gojc."

► **Razklanost mladega fanta, naj gre v vojsko ali ne, ste igrali tudi v filmu.**

"V filmu Dušana Jovanovića *Sonce sije na visokem nebu* (*Sonce za dva*) sem naredil obračun z vojsko, s svojim odklonilnim odnosom do jugo armade in vseh vojska na planetu."

► **Trenutno igrate tudi v SNG Nova Gorica v komičnem trilerju *Kraja*. Ste bolehen vlomilec, ki ga v podeželski hiši ob prihodu domov zasačita dva para, vi pa se rešujete z govoričenjem in razgaljenjem njihovega navideznega prijateljstva. S čim pa ste obračunali v tej komediji?**

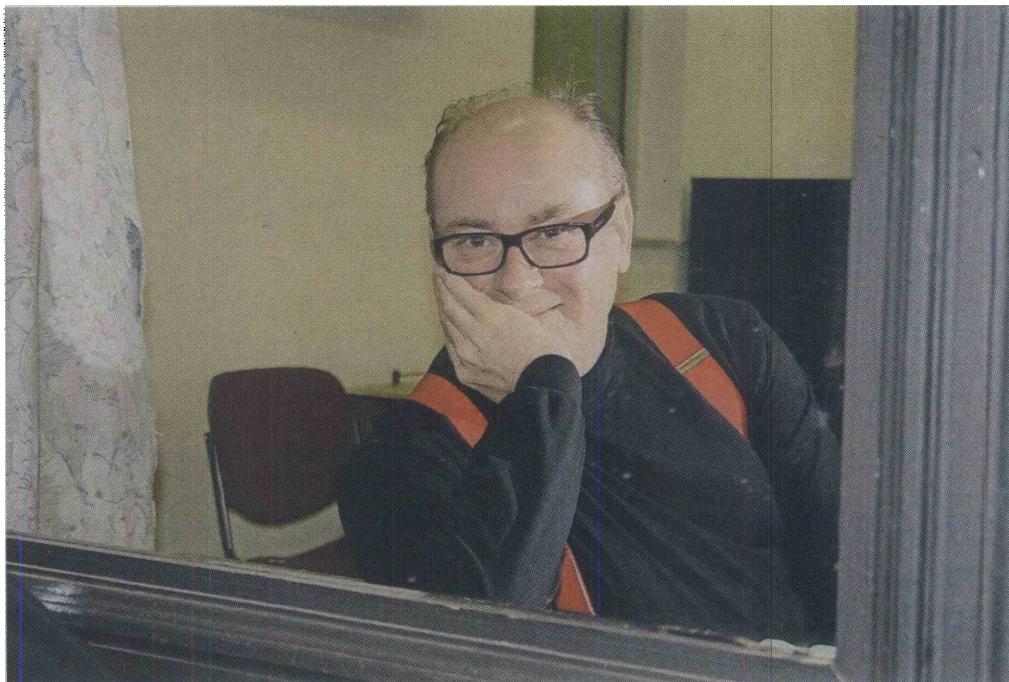
"Angleški komediograf Eric Chappell v igri *Kraja* obračunava s pohlepom, krizo moralnih vrednot, tajkunstvom, zlaganim svetom navideznega sočutja in malo-meščanstvom; in jaz mu pri tem skušam pomagati po najboljših močeh! Avtorju namreč!"

► **Deset let ste bili tudi direktor Kosovelovega doma v Sežani. Vodenje kulturne ustanove je precej drugačno delo od igralskega - treba je zagotavljati denar, se ukvarjati s politiko. Organizatorsko žilico**

imate.

"Nisem igralec, ki bi želel kariero prek vseh stopnic; nikoli si nisem želel igrati

Hamleta ali *Richarda III.* Zanima me še toliko drugih stvari - lesna delavnica, arhitektura, urejanje krajine, urbanizem ... In ko sem dobil povabilo za vodenje Kosovelovega doma, sem si vzel šest mesecev za razmislek, opravil sem veliko pogovorov, se skušal seznaniti z ekonomijo, delovanjem proračunov, osnovami prava ... Navduševalo me je, da bom imel priložnost nadaljevati z gradnjo Kosovelovega doma. Z imenitno ekipo smo zgradili ob veliki še malo in srednjo dvorano, posodobili tehnologijo (zvok, sliko, luč), obnovili amfiteater ... Dokazali smo, da je možno graditi brez škandalov, pošteno in z normalnimi sredstvi. Ogromno so naredili tudi sami fantje iz tehnike. Nekdanji tehnični vodja Ferdo Bordon je ob upokojitvi veliko znanja predal Matjažu Černetu, ki je nadaljeval njegovo delo. Imeli smo srečo, da

Gojmir Lešnjak Gojc

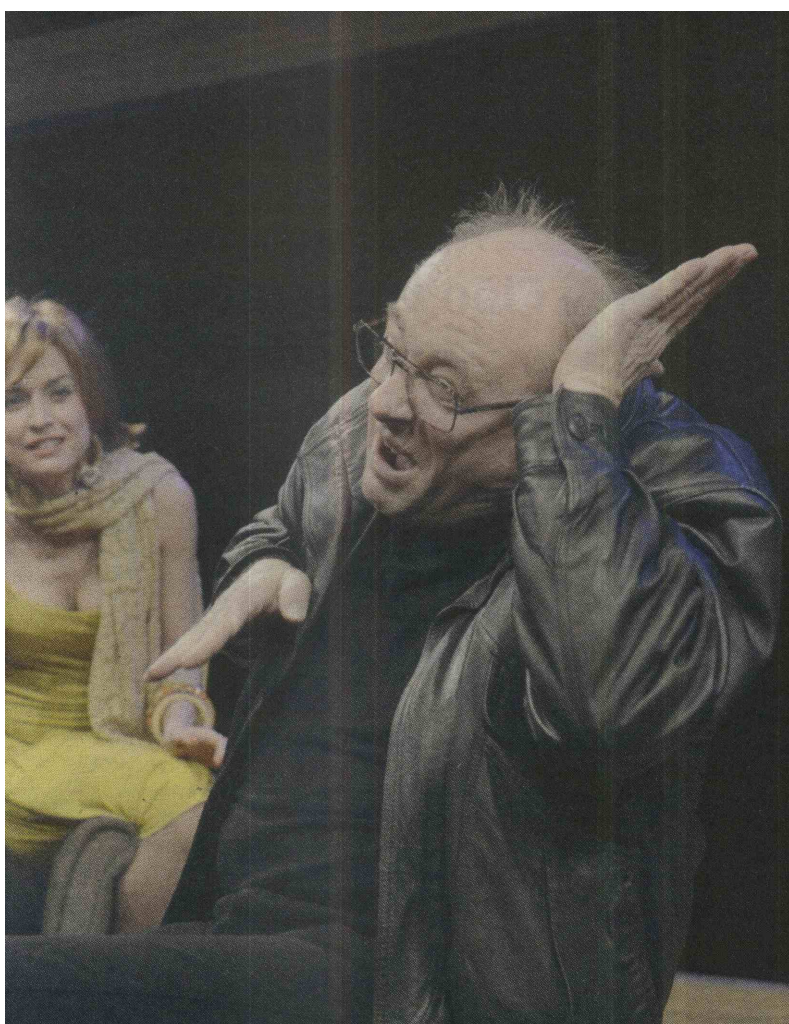
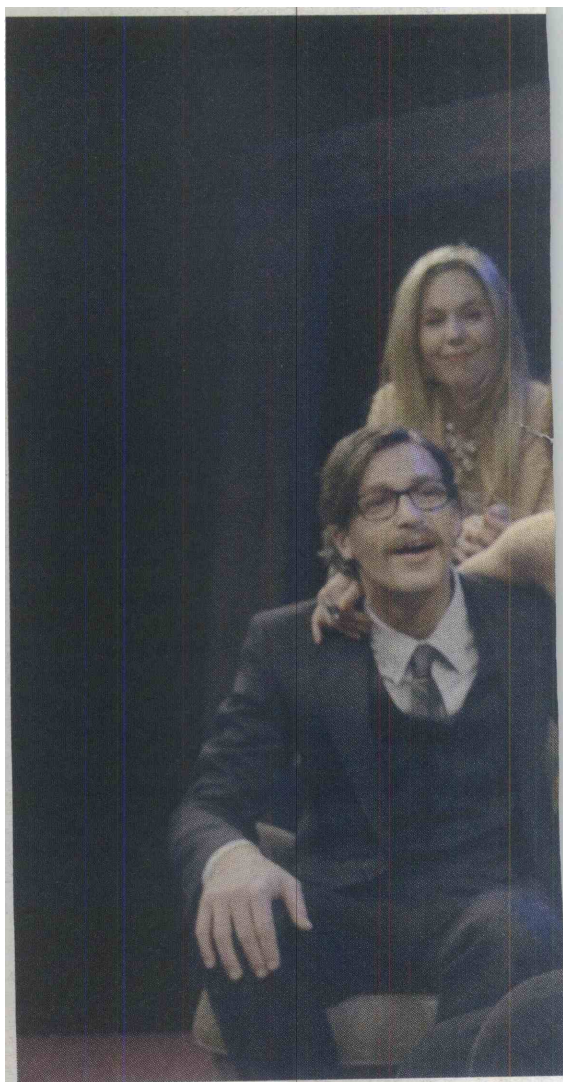
Page: 4

Reach: 86000

Country: SLOVENIA

Size: 1041 cm2

3 / 4

S soigralci v komičnem trilerju Kraja

smo gradnjo končali pred krizo. Nisem se pa ukvarjal s programom - koncerti, predstavami ... Bilo bi nehygienično. To je uspešno počel Aleksander Peršolja, človek z znanjem, vizijo in etično držo, ki je bogato znanje posredoval svojemu nasledniku Davidu Terčonu. Seveda se pri vodenju kulturnega doma ne moreš izogniti politiki. Na srečo sem imel podporo pri obeh županih, našel pa se je kak svetnik, ki ... Smešno je, da je treba prepričevati svetnike o pomenu kulturnih ustanov. Pričakoval bi namreč, da v občinskih svetih sedijo ljudje, ki se zavedajo pomena kulture, a žal ni vedno tako."

► **Zdi se, da dandanes velja kultura za odvečen strošek. Kje vi vidite njeno moč?**

"Če bi več vlagali v kulturo, bi bilo gotovo manj tajkunov in lopovov, saj bi manj ljudi vodil le nenasitni pohlep, ta vulgarni materializem. Kultura ohranja narod, njegovo identiteto. Tako je že od nekdaj. Kaj bi Slovenci brez svojega jezika, knjige, gledališča, glasbe, likovnih del? Saj poznamo zgodbe, da so bili ljudje lačni, a so jih knjiga, pesem, ali če hočete, vera držali pokonci, da niso onemogli."

► **Pogosto z izjavami, tudi na svojih nastopih, komentirate družbenopolitične dogodke. Vas je to kdaj teplo?**

"Kritičnost do družbene stvarnosti smo izražali že v 70-ih in 80-ih letih s Srpi, tudi v 90-ih z glasbeno skupino D Hamer's & Gojc. Nekdanji udbovec mi je povedal, da so nas evidentirali kot skrajne levičarje in nadzirali, ker smo bili kritični do partije. Niso pa nam prepovedali koncerta in nič usodnega se nam ni zgodilo. Že takrat so bili med partiji večinoma povzpeneži, pravi komunisti večinoma niso bili člani partije. Danes, hvala bogu, je politična konkurenca, saj imamo večstrankarski sistem. Imamo svobodo govora, a je ta pogosto navidezna, ker denar uravnava ta svet. Idealizma ni več. Ali pač? Žal mi je, da ne premoremo toliko pameti, da bi lahko neobremenjeno in odgovorno govorili o preteklosti. Prav je, da se ne pozabi zločinov človeka proti človeku. Verjamem, da si nihče ne želi ponovno na pretekle stranpoti. Nikoli si ne bomo priznali, da smo šli ob menjavi družbenega reda vzvratno! Zakaj nismo pozitivnih izkušenj socializma nesli s seboj, slabo pa odvrgli? Mi smo vse uničili in našli rešitev v izpetem kapitalizmu. Peščici je to zelo prav prišlo! Kaj pa ljudem?"

► **In kaj lahko zdaj stori posameznik?**

"Nasmeh na usta pa na bicikel in gremo v lepši jutri! Izkoristimo to krizo kar se da spretno!"

► **Kljub disleksiji ste najprej postali učitelj slovenščine, potem še igralec. Sodelovali ste pri osveščanju o tej motnji.**

"V moji mladosti se o disleksiji ni veliko vedelo, o tem se ni govorilo, otroci s to motnjo smo bili prevečkrat ožigosani. Zato sem z veseljem sprejel pobudo društva Bravo, da pomagam pri osveščanju o disleksiji; da se ne bi otrokom dogajale krivice, ki so se meni in mnogim drugim. Danes je več znanja in informacij, zato tema ni več tabu in strokovne službe nudijo kakovostno pomoč."

► **Se res učite tako, da si posnamete besedilo in ga poslušate?**

"Res. Hitreje si zapomnim tekst s poslušanjem kot z branjem, zato si ga posnamem brez interpretacije."

► **Vaša strast so tudi potovanja in oblikovanje izdelkov iz lesa.**

"Potovanja so zame nuja. Zdaj sem že malo živčen, ker z ženo že lep čas nisva šla nikamor. Obnavlja 200 let staro domačijo in kombinirava - eno leto potujeva, drugo obnavlja, kolikor pač finance dopuščajo. Življenje drugih ljudi me fascinira, kot reče Spriggs v predstavi Kraja. Zanimivo je videti, kako ljudje živijo, kako so določene stvari urejene, občutiti prostor, energijo nekdanjih civilizacij je čarobno ... Tudi novi svet me je prevzel. V Novi Zelandiji, denimo, ne govorijo o politiki niti se politiki ne kažejo na televiziji, preprosto opravljajo svoje delo, da stvari tečejo, kot morajo. Življenje je sproščeno in simpatično."

► **In kaj ste nazadje ustvarili iz lesa?**

"Izdelujem priročne zadeve - pohištvo po meri za našo domačijo. Na Krasu namreč noben zid ni raven in vzporeden. Nazadnje sem delal omaro za orodje in mizo iz oreha. Zdaj imam v delu še eno iz češnjevega lesa!"

► **Ste tudi vitez vina ...**

"Član slovenskega viteškega reda omizja Istre in Krasa. Ponosen sem, da so me povabili v to imenitno družbo vinarjev in vinoljubov, ki širi kulturo pitja vina in promovira žlahtno slovensko kapljico."

► **Katero vino bi bili vi? Katero bi s svojimi značilnostmi najbolj zrcalilo vašo osebnost?**

"Bom naštel štiri meni najljubša vina, ki so pridelana na enak način - so zahtevna vina, barikirana, dolgo ležijo v hrastovih sodih. Gre za zvrst, v kateri se harmonično prepletajo merlot, cabernet sauvignon in teran. To so Čotarjeva Terra Rossa, Lisjakova Sara, Štokov Carsus in Jerina od Širce."

(dp)